

Nettkurs 9 – Del 2: Kommunale forskrifter om motorferdsel i utmark

Anders Tandberg

seniorrådgiver Miljøavdelingen

Seksjon for vilt og motorferdsel

fmtfanta@statsforvalteren.no

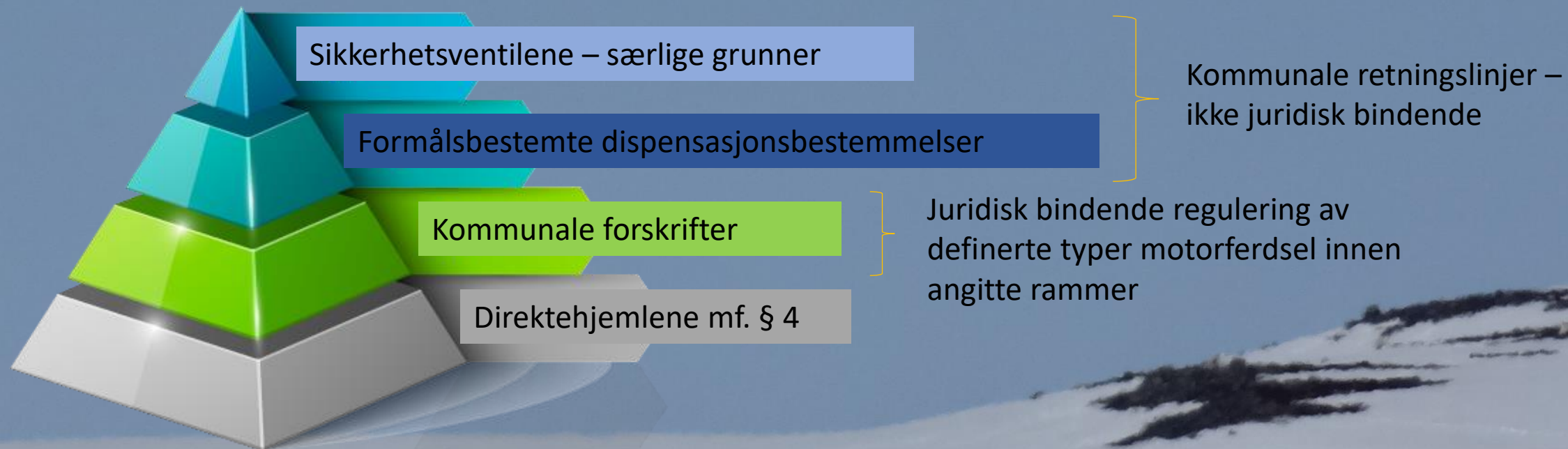
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

17. nov 2021

Verktøykassa: Regulere motorferdsel i utmark i egen kommune gjennom forskrifter

Hvorfor regulere motorferdsel i forskrift?

Forskrifter:

- *Innskrenke* eller *utvide* adgang til motorferdsel i utmark
- Regulere direktehjemlet motorferdsel i nf. §§ 2 og 3
- Faste regler som håndheves av oppsynet
- Sikrer forutsigbarhet for brukerne – hva er lov og ikke
- Kan være effektivisering – redusere dispensasjonssaker for angitte formål

Hva er en forskrift?

- Forskrift: «*generelle regler om borgernes rettigheter eller plikter fastsatt av offentlig myndighet*»
- Juridisk bindende.
- Krav til behandlingsmåten: Forvaltningsloven kap. VII (§§ 37-40)
- Verktøy for å regulere (innskrenke eller utvide) motorferdsel i egen kommune innen angitte rammer.
- **Nb! Kommunen må ha hjemmel i mfl./nf. til å vedta forskrift.**
 - Ulike forskriftshjemler som regulerer ulike typer motorferdsel i utmark.

Forskriftshjemlene

Rammene for hvilke type forskrifter kommunen kan vedta

Motorferdselloven

- Mfl. § 4 tredje ledd:** innskrenke bruk av motorfartøy på vann- og vassdrag
- Mfl. § 5 første ledd bokstav a):** tillate start/landing med luftfartøy i utmark
- Mfl. § 5 første ledd bokstav b):** tillate motorfartøy på vann mindre enn 2 km²

Nasjonal forskrift

- Nf. § 2a andre ledd:** begrense/forby bruk av elektrisk sykkel i utmark
- Nf. § 3 andre ledd:** regulere direktehjemlene i nf. § 2 (barmark) og nf. § 3 (snødekt mark).
Nb! Kan ikke regulere direktehjemlene i mfl. § 4.
- Mfl. § 4a + nf. § 4a:** forskrift om snøskuterløyper

Krav til behandlingsmåte: forvaltningsloven kap. VII (forskriftsvedtak)

Regulere motorferdsel i vann og vassdrag

- Mfl. § 4 tredje ledd: **Innskrenke** bruk av motorfartøy på vassdrag og vann over 2 km².
- Mfl. § 5 første ledd bokstav b: **Åpne for** bruk av motorfartøy på vann mindre enn 2 km².
- Nb! Ny hjemmel 19. juni 2021 til enkeltvedtak (dispensasjon) for bruk av el-motor (< 800 w) på innsjøer mindre enn 2km².

Motorferdselloven § 4 tredje ledd: *Innskrenke bruk av motorfartøy på vann/vassdrag*

«Ferdse med motorfartøy er tillatt på innsjøer som er 2 kvadratkilometer eller større, på elvestrekninger, og på innsjøer mindre enn 2 kvadratkilometer dersom disse inngår som en del av et farbart vassdrag.

Kommunen kan likevel bestemme at ferdsel som nevnt helt eller delvis ikke skal være tillatt.»

- Kun adgang til å innskrenke det som ellers hadde vært tillatt

«Bestemme» = forskrift

Motorferdselloven § 5 første ledd bokstav b:

Åpne for bruk av motorfartøy på vann mindre enn 2 km².

*«Kommunen kan gi **forskrift** om adgang til:
b) bruk av **motorfartøy** på innsjøer mindre enn 2 kvadratkilometer når det **foreligger særlige grunner** som i tilfelle må angis i forskriften.»*

➤ Vilkår om «særlig grunn»

Motorferdselloven § 5 første ledd bokstav b:

- Eks.: [Forskrift om motorferdsel med båt på Hamnevannet, Måsøy](#)

Hjemmel: Fastsatt av Måsøy kommunestyre 7. mai 2020 med hjemmel i [lov 10. juni 1977 nr. 82](#) om motorferdsel i utmark og vassdrag (motorferdselloven) § 5 første ledd bokstav b.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er å gi hytteeiere og andre med bruksrett i Hamnedalen hyttefelt mulighet til å benytte motordrevet båt som trygg og sikker adkomst til og fra veiløse hytter og hyttetomter som ligger plassert rundt Hamnevannet.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder kun for selve Hamnevannet i den tid av året hvor vannflaten i hovedsak er isfri. Med motorferdsel mener en i denne forskriften kun bruk av båt, drevet fram med 4 takts bensindrevet påhengsmotor eller elektrisk motor.

§ 3. Plikter for ferdsel med motordrevet båt på vann under 2 km²

Ferdsel med motordrevet båt er tillatt på Hamnevannet. Maksimal effekt på motor er 5 HK/3,7 KW. Maksimal hastighet er 5 knop. 5 knop = 9,26 km/t.

Hytteeiere eller brukere av hytter med innlagt strøm som er, eller i fremtiden blir tilkoblet kraftforsyning fra det ordinære distribusjonsnett, pålegges å benytte elektrisk motor.

All motorferdsel skal foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for naturmiljø og mennesker. Ferdsel med motordrevet båt er kun tillatt i forbindelse med ankomst og avreise, til og fra hyttene. All annen ferdsel med motordrevet båt, uten spesiell tillatelse, er forbudt.

Regulere start/landing med luftfartøy i utmark og vassdrag

Motorferdselloven § 5 første ledd bokstav a)

«Kommunen kan gi **forskrift** om adgang til:

- a) landing og start med **luftfartøy** på **bestemte steder i utmark og vassdrag**. Adgangen **kan** begrenses til landing og start til bestemte formål, til bestemte tider og til å gjelde selskaper eller enkeltpersoner som driver ervervsmessig luftfartsvirksomhet.»

Eks. på forskrifter:

[Porsanger kommune – forskrift om luftfartøy i utmark](#)

[Alta kommune – forskrift om luftfartøy i utmark](#)

[Sør-Varanger kommune – forskrift om luftfartøy i utmark](#)

Motorferdselloven § 5 første ledd bokstav a

F.eks. legge ut faste landingsplasser i:

- Områder hvor motorferdsel med barmarkskjøretøy / snøskuter bør begrenses og henvises til helikopter/sjøfly
- Områder hvor det er mange og kurrante søknader etter mfl. § 6 til start/landing med luftfartøy – bør konsentreres til angitte områder/landingsplasser

Nb! Må ikke være i strid med [Forskrift om forbud mot helikopterskiing m.m.!](#)

Nb! Forskrift om forbud mot helikopterskiing m.m.

Med hjemmel i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag 10. juni 1977 nr. 82 § 7 første ledd, har Miljøverndepartementet 14. mars 1988 fastsatt følgende forskrift om bruk av kommunens myndighet etter § 5 bokstav a):

§ 1. Kommunens myndighet etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag 10. juni 1977 nr. 82 § 5 bokstav a)¹ til å gi forskrift om adgang til landing og start med luftfartøy på bestemte steder i utmark og vassdrag, er begrenset på følgende måte:

Det er ikke adgang til å legge ut til landingsplasser fjelltopper, utsiktspunkter, breer og andre liknende steder, som bare har interesse i forbindelse med helikopterskiing, for kortvarig opphold, som utgangspunkt for dagsturer, eller for liknende formål.

Eksempler på forskrift om start/landingsplasser for luftfartøy: - Alta kommune

§ 1. Landingssteder

Landing og start med luftfartøy kan skje på eller innenfor en avstand på inntil 100 meter fra følgende vann i Alta kommune: lesjavri, Suolojavre, Suoppatjavre og Store Jotkavann.

§ 2. Formål

Landing og start med luftfartøy etter [§ 1](#) er tillatt i forbindelse med transport av personer, bagasje og utstyr til jakt, fiske, bærplukking og fjellvandring.

§ 3. Tidsrom

Landing og start med luftfartøy etter [§§ 1](#) og [2](#) er tillatt i tiden 1. juli til 15. oktober.

Eksempler på forskrift om start/landingsplasser for luftfartøy: - Porsanger kommune

§ 1. Landingssteder

På og ved Guollejávri/Fiskevann (i nedslagsfeltet til Luostejojka), Leaktojávri/Lektovann (i nedslagsfeltet til Stabburselva), Øvrevann ved Sgoganvarre (unntatt militært skytefelt) og på Nedrevann er det adgang til å foreta landing og start med luftfartøy.

§ 2. Formål

Landing og start med luftfartøy etter § 1 er bare tillatt i forbindelse med:

- a. Øvelsesflyging
- b. Transport av personer, bagasje og utstyr der dette ikke kan skje på alternative måter gjennom etablerte traseer.

§ 3. Unntak fra forskriften

Kommunen kan etter skriftlig søknad gjøre unntak fra reglene i forskriften. En slik dispensasjon kan bare gis for enkeltturer eller til enkelte formål. I vurderingen om slik dispensasjon skal gis, bør det tas hensyn til dyrelivet, naturmiljøet og friluftslivet i området. Det bør videre vektlegges om adgangen gjelder ervervsmessig luftfartsvirksomhet.

Eksempler på forskrift om start/landingsplasser for luftfartøy:

- Sør-Varanger kommune

Sør-Varanger kommunestyre vedtok 21. mars 1991 i medhold av § 5, første ledd i lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag følgende forskrift om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag – landing med luftfartøy. Godkjent av Fylkesmannen 25. juni 1991.

1. I Sør-Varanger kommune er det generelt forbud mot landing med luftfartøy.
2. Kommunestyret – eller annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer – kan etter skriftlig søknad gi tillatelse til landing og start med luftfartøy til
 - nødvendig transport i forbindelse med jakt, fangst, fiske og bærsanking
 - nødvendig transport til private hytter, ødestuer o.l.
 - befordring av eldre og funksjonshemmedei Store Gallok og Garsjøen.
3. I unntakstilfeller kan samme organ etter skriftlig søknad gi tillatelse til landing og start også andre steder og til andre formål. Før evt. tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper.
4. Forskrift angående lov om motorisert ferdsel i utmark og vassdrag av 22. januar 1986¹ oppheves.

Nf. § 2a andre ledd: begrense eller forby bruk av elektrisk sykkel i utmark

§ 2a.

Elektriske sykler kan brukes i utmark. Med elektriske sykler menes sykler som er utstyrt med elektrisk hjelpemotor med maksimal nominell effekt på høyst 0,25 kW som reduseres gradvis ved økende hastighet og opphører ved 25 km/t eller tidligere hvis syklisten slutter å trå. Sykkelen kan ved motorkraft alene nå en maksimal hastighet på 6 km/t.

Kommunen kan i forskrift begrense eller forby bruk av elektriske sykler i hele eller deler av utmarka.

0 Tilføyd ved [forskrift 3 april 2017 nr. 422](#), endret ved forskrifter [12 april 2019 nr. 510](#), [11 nov 2020 nr. 2341](#).

- El-sykkel kan i områder med høy brukerfrekvens medføre stor terrengslitasje
- Ingen kommuner har vedtatt slik forskrift enda, men generelt forbud i områder som omfattes av Markaloven (Oslo og omegn) og i naturvernområder

Nf. § 3 andre og tredje ledd: regulere direktehjemlet motorferdsel etter nf. §§ 2 og 3

«Kommunen kan gi bestemmelser om kjøring som nevnt i bokstavene b–g, herunder om områder, traseer, sesonglengde, tidspunkter for kjøring, utstyr m.v.

Bestemmelsene i [§ 2](#) tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.»

- **Vinterføre:** Kommunen kan kun regulere motorferdsel etter nf. § 3 bokstav b-g og § 2 bokstav e-g
- **Barmark:** Kommunen kan kun regulere motorferdsel på barmark etter § 2 b-g dersom delegert myndighet fra Statsforvalteren (nf. § 2 tredje og fjerde ledd)

Nf. § 3 bokstav b-g (vinterføre)

- b. andre formål som nevnt i § 2 i denne forskrift,
- c. transport som er nødvendig for drift av turistanlegg (overnattings- og serveringssteder, skiheiser m.v.) som ikke ligger til brøytet bilveg,
- d. transport av materialer, utstyr og arbeidsfolk til bygging i samsvar med byggetillatelse,
- e. opparbeiding og preparering av skiløyper og skibakker for allmennheten og for konkurranser, når det foretas av kommuner, hjelpekorps, idrettslag, turlag eller turistbedrifter,
- f. nødvendig transport i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser, herunder dyretellinger og liknende registreringer, etter oppdrag fra forskningsinstitusjon,
- g. nødvendig transport av ved fra egen eiendom til fast bopel, samt etter utvisning fra skogforvaltningen i Finnmark.

Nf. § 2 bokstav b-e (kun vinterføre med mindre delegert myndighet fra Statsforvalteren)

- b. transport av jaktutbytte ved jakt på elg og hjort, og transport ved jakt på villrein innenfor Hardangervidda villreinområde slik dette er avgrenset av Miljødirektoratet. Kjøring i nasjonalparken kan bare skje i samsvar med vernereglene for området, og utenfor bare for nødvendig transport etter sleper som tidligere er fastsatt av Direktoratet for statens skoger på statsgrunn og av kommunen/grunneiere på privat grunn,
- c. offentlig oppsyns- og tilsynsstjeneste,
- d. nødvendig transport i samband med fiskekultiveringstiltak i offentlig regi,
- e. nødvendig transport i forbindelse med anlegg og drift av veger og større anlegg.

Mfl. § 4a og nf. § 4a: kommunal forskrift om snøskuterløyper

Eneste adgangen til å tillate rekreasjonskjøring med motorkjøretøy

Særskilte prosess- og utredningskrav ut over fvl.

Veiledning:

- Se [KLDs merknader til nf. § 4a](#) og [Miljødirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no)
- Statsforvalteren har delt veiledningsansvar internt: Finnmark og Nord-Troms (Miljøavd.), resten av Troms (Justis- og kommunalavd.)

Krav til behandlingsmåten

Forvaltningsloven kap. VII (§§ 37-40)

Anbefaling:

- Varsel om oppstart

Prosess:

Utredning:

Verdt å huske på!

Forskrifter – langt perspektiv. Gjør et ordentlig arbeid

Oppsyn hjelper kommunen å håndheve forskriftens bestemmelser - overtredelsesgebyr

Tilgjengelighet overfor publikum – søkbart navn i lovdata, kommunens hjemmeside, kart i forskriften

Eksempler på forskrifter

Tana: Vannskuterforskrift

Sør-Varanger: Landingsplasser for helikopter/sjøfly

Måsøy: Motorfartøy på vann mindre enn 2 km²

Oslo (Nordmarka): regulere bruk av el-sykkel

Regulere direktehjemlet motorferdsel etter nf. §§ 2 og 3 – noen?

- Eks. Preparering av skiløyper
 - Bruk av slodd/tråkkemaskin
 - Hensynene (reindrift mv.)

Snøskuterløyper: Alle kommuner i Finnmark/Nord-Troms, flere i resten av Troms

- Eks. løype til utvalgte hyttefelt fremfor enkeltdispensasjoner
- Differensiere mellom hyttefelt man ønsker skuterløyper og hyttefelt hvor stillhet/tradisjonelt friluftsliv har forrang (bruke retningslinjer)

Forskrift om bruk av vannjetaggregat (vannskuter) på vassdrag i Tana

§ 1. (Formål)

Formålet med denne forskrift er ut fra et samfunnsmessig helhetssyn å regulere motorferdsel i vann og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet, forebygge konflikt med tradisjonelt fiske og friluftsliv og redusere fare for vannbåren smitte til vassdrag i Tana kommune.

§ 2. (Virkeområde)

Forskriften gjelder for åpne (ikke islagte) vassdrag i Tana kommune. I Tanavassdraget gjelder forskriften til grense mot sjø. I vassdrag med riksgrense gjelder forskriften kun på norsk territorium.

§ 3. (Definisjoner)

I denne forskrift forstås med:

Vassdrag: Åpne elver, bekker og innsjøer som ikke er islagte jf. [vannressursloven § 2](#).

Elvebåt: Båt av type som er tradisjonelt brukt i Tanavassdraget. Forholdet mellom lengde og bredde må minst være 3:1.

§ 4. (Forbud mot vannjetaggregat i vassdrag)

Det er ikke tillatt å bruke farkost som drives med vannjetaggregat på vann og vassdrag i Tana kommune. Forbudet gjelder også snøskuter som kjøres på åpne (ikke islagte) vann og vassdrag.

Forbud i medhold av denne forskriften er likevel ikke til hinder for motorferdsel etter [motorferdselloven § 4](#) første ledd bokstav a–f.

§ 5. (Unntak)

Unntatt fra [§ 4](#) er vannjetaggregat i utenbords påhengsmotor som brukes på elvebåt.

§ 6. (Dispensasjon)

Det er ikke anledning til å søke dispensasjon.

Spørsmål?